

CAN YOU ANSWER THESE QUESTIONS?

1. Under what circumstances is a resident of Eretz Yisrael allowed to leave?
2. Give three examples of the efforts one is required to expend in order to enhance the settlement of Eretz Yisrael.
3. What are the "Three Oaths"?
4. Are they still in force today?
5. Describe the Maharal's position vis-a-vis the ingathering of the Jewish people to Israel in our day.

This and much more will be addressed in the third lecture of this series:

"Exile (*Galuth*) in the Land of Israel: The Mitzva of Settling and Living in the Land of Israel Prior to the Redemption (*Geula*)"

To derive maximum benefit from this lecture, keep these questions in mind as you listen to the lecture and read through the outline. Go back to these questions once again at the end of the lecture and see how well you answer them.

PLEASE NOTE: This outline and source book were designed as a powerful tool to help you appreciate and understand the basis of Jewish History. Although the lectures can be listened to without the use of the outline, we advise you to read the outline to enhance your comprehension. Use it, as well, as a handy reference guide and for quick review.

This lecture is dedicated to the memory and *Li-ilui Nishmas*

ר' זלמן בן ר' שרגא פייוועל הכהן ע"ה

Mr. Zelman Sosne of blessed memory.

THE EPIC OF THE ETERNAL PEOPLE
Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series XX Lecture #3

EXILE (*GALUTH*) IN THE LAND OF ISRAEL: THE MITZVA OF SETTLING AND LIVING
IN THE LAND OF ISRAEL PRIOR TO THE REDEMPTION (*GEULAH*)

I. The Requirement to Live in and Settle the Land of Israel

A.

אסור לצאת מארץ ישראל לחוצה לארץ לעולם, אלא ללמוד תורה או לישא אשה או להציל מן העכו"ם ויחזור לארץ, וכן יוצא הוא לסחורה, אבל לשכון בחוצה לארץ אסור אלא אם כן חזק שם הרעב עד שנעשה שוה דינר חטיף בשני דינרין, במה דברים אמורים כשהיו המעות מצויות והפירות ביוקר, אבל אם הפירות בזול ולא ימצא מעות ולא במה ישתכר ואבדה פרוטה מן הכיס, יצא לכל מקום שימצא בו ריוח, ואף על פי שמותר לצאת אינה מדת חסידות שהרי מחלון וכליון שני גדולי הדור היו ומפני צרה גדולה יצאו ונתחייבו כלייה למקום. רמב"ם הלכות מלכים פרק ה הלכה ט

It is **forbidden** to leave *Eretz Yisrael* (the Land of Israel) to go to *Chutz LaAretz* (outside the Land of Israel). The only exceptions are for the purpose of studying Torah, to marry, or to save [one's property] from [false claims by] heathens. Afterwards, one must return to the Land. Similarly, one can leave in order to conduct business. [To leave,] however, in order to dwell in *Chutz LaAretz* is forbidden, unless there is a severe famine and, [due to the shortage of food,] a measure of wheat that is normally sold for one *dinar* is being sold for two. This rule is applicable only when money is plentiful and produce is expensive. When the produce is inexpensive, however, but money is in short supply and there is no means of producing income, and there is not [even] a *pruta* (the smallest coin) in one's purse (i.e. one's savings are depleted), then he may leave to go any place where he can produce income. Even though one is allowed to leave under these circumstances, nonetheless, it is not considered an act of piety (*midas chasidus*). Behold, Machlon and Chilion were two great leaders of their generation and left [*Eretz Yisrael*] under great pressure (i.e. a famine). Nevertheless, [for this] they were condemned to death by Hashem. **Rambam, Hilchos Malachim Chapter 5 Halacha 9**

B.

(1) אמר האיש לעלות לארץ ישראל והיא אינה רוצה תצא בלא כתובה, אמרה היא לעלות והוא אינו רוצה יוציא ויתן כתובה, והוא הדין לכל מקום מארץ ישראל עם ירושלים, שהכל מעלין לארץ ישראל ואין הכל מוציאין משם והכל מעלין לירושלים ואין הכל מוציאין משם. רמב"ם הלכות אישות פרק יג הלכה כ

If the husband states that he wishes to go up to *Eretz Yisrael* and she refuses, she is granted a divorce without a *Kesuba*. If she wishes to go up to *Eretz Yisrael* and he refuses, she is granted a divorce and he is required to give a *Kesuba*. The same principle applies with *Yerushalayim* (Jerusalem) in relationship with any other part of *Eretz Yisrael*. For everyone has the right to compel the other party to go up to *Eretz Yisrael* but they don't have the right to compel the other party to leave and everyone has the right to compel the other party to go up to *Yerushalayim* but they don't have the right to compel the other party to leave. **Rambam Hilchos Ishus Perek 13 Halacha 20**

(2) יש מי שאומר דהא דכופין לעלות לא"י היינו בדאיפשר בלא סכנה הילכך מסוף המערבה עד נוא אמוץ אין כופין לעלות ומנוא אמוץ ולמעלה כופין לעלות דרך יבשה וגם דרך ים בימות החמה אם אין שם לסטים: שולחן ערוך אבן העזר פרק ע"ה:

There are those that say that we apply pressure to move to Eretz Yisrael only when it is feasible to do so without endangering one's life. Therefore, we do not apply pressure on those who live anywhere from the far west (Morocco) to No-Ammon (on the Nile). From No-Ammon and on we are allowed to apply pressure that they travel to Eretz Yisrael by land or by sea in the summer, provided that there are no robbers on the way. **Shulchan Aruch Even HaEzer 75:5**

C.

(1) הקונה שדה בסוריא - כקונה בפרוארי ירושלי' למאי הילכתא? אמר רב ששת: לומר, שכותבין עליו אוננו ואפילו בשבת. בשבת ס"ד? כדאמר רבא: אומר לעובד כוכבים ועושה, ה"נ אומר לעובד כוכבים ועושה ואע"ג דאמירה לעובד כוכבים שבות, משום ישוב א"י לא גזור רבנן. גיטין ה:

[Our authority further says that] 'a field bought in Syria is like one bought on the outskirts of Jerusalem.' In a practical sense, what does this mean? R. Sheshes says: It means that a contract for selling it [to a Jew] can be drawn up even on Sabbath. What? On Sabbath? That can't be! [The answer is,] similar to the dictum of Rava, 'He tells a non-Jew to do it,' so here too, he tells a non-Jew to draw up the contract. And although there is a Rabbinical prohibition against telling a non-Jew to do things on Sabbath [which we may not do ourselves], where it is a question of furthering the [Jewish] settlement of *Eretz Israel* the Rabbis did not apply the prohibition. **Gittin 8b**

(2) משום ישוב ארץ ישראל - לגרש עובדי כוכבים ולישב ישראל בה: רש"י שם

. . . **furthering the [Jewish] settlement of *Eretz Israel***: to expel the non-Jews (literally: worshippers of the stars) from there and to resettle the Jews. **Rashi, ibid.**

(3) אע"ג דאמירה לעובד כוכבים שבות משום ישוב ארץ ישראל לא גזור רבנן - אבל משום מצוה אחרת לא היינו מתירין אמירה לעובד כוכבים במלאכה דאורייתא . . . תוספות שם

Although there is a Rabbinical prohibition against telling a non-Jew to do things on Sabbath [which we may not do ourselves], where it is a question of furthering the [Jewish] settlement of *Eretz Israel* the Rabbis did not apply the prohibition: However, for another Mitzvah [such as *bris Milah* (circumcision)] we would not allow a non-Jew to perform a *melacha* (work forbidden by the Torah on Shabbos). . . . **Tosefos, ibid.**

(4) דבר שאינו מלאכה ואין אסור לעשותו בשבת אלא משום שבות מותר לישראל לומר לגוי לעשותו בשבת, והוא שיהיה שם מקצת חולי או יהיה צריך לדבר צורך הרבה או מפני מצוה. כיצד אומר ישראל לגוי בשבת לעלות באילן או לשוט על פני המים כדי להביא לו שופר, או סכין למילה, או מביא לו מחצר למחצר שאין עירוב בנייה מים חמין להרחיץ בהם קטן ומצטער וכן כל כיוצא בזה. הלוקח בית בארץ ישראל מן הגוי מותר לו לומר לגוי לכתוב לו שטר בשבת, שאמירה לגוי בשבת אסורה מדבריהם ומשום ישוב ארץ ישראל לא גזור בדבר זה, וכן הלוקח בית מהם בסוריא בסוריא כארץ ישראל לדבר זה. רמבם הלכות שבת פרק ו הלכות ט-יא

In regards to something which is not a *melacha* and is only forbidden Rabbinically, one is allowed to tell a non Jew to do it on a Jew's behalf on Shabbos, provided that the person for whom he is doing this service is slightly ill or it is a matter of great necessity or it is a *mitzva*. For instance, one can tell a non Jew to climb a tree or swim across the water to bring him a *shofar* or a knife to perform *mila* (circumcision), . . . One who is buying a house in *Eretz Yisrael* is allowed to tell a non Jew to write him a purchase document on Shabbos, [although it is a *melacha*,] for telling a non Jew is only forbidden rabbinically and in a situation where the [Jewish] settlement of *Eretz Israel* will be furthered the rabbis did not apply this prohibition. This also applies when one buys a home in Syria, for Syria is similar to *Eretz Israel* in this regard. **Rambam Hilchos Shabbos Perek 6 Halacha 9-11**

D.

(1) כל העצים כשרין למערכה, חוץ משל גפן ושל זית, אבל באלו היו רגילין: במרביות של תאנה, של אגוז, ושל עץ שמן. תמיד כט.

All kinds of trees are suitable to be used on the altar except for the grapevine and the olive tree, but what were mostly used were boughs of fig trees, nut trees, and oil trees. **Tamid 29a**

(2) הני מ"ט? רב פפא אמר: משום דקטרי, רב אחא בר יעקב אמר: משום ישוב דארץ ישראל. . . למאן דאמר משום ישוב דארץ ישראל, דקל מי לית ביה משום ישוב דארץ ישראל? אמר לך: וליטעמך, תאנה לית בה משום ישוב דארץ ישראל? אלא מאי אית לך למימר - בתאנה דלא עבידא פירא, דקל נמי - בדלא עביד פירא. תמיד כט:

Why were these excepted? R. Papa said: Because they have knots: R. Aha b. Yaakov said: Because [their use would undermine] the settlement of the Land of Israel. . . According to the one who says, [their use would undermine] the settlement of the Land of Israel, how can they use wood from the date tree, wouldn't its use also undermine the settlement of the Land of Israel? He can reply to you: By the same reasoning doesn't the use of the fig tree undermine the settlement of the Land of Israel? But what do you answer to this? That we speak of a fig tree which does not produce fruit. Similarly we speak of a date tree which does not produce fruit. **Tamid 29b**

(3) רב אחא בר יעקב אמר משום ישוב ארץ ישראל - ודאי טעמא קאמר דמשום קשרים הם פסולים אלא אפי' בלא טעם קשרים בשביל דבר אחר היו מניחין ואיזהו משום ישוב ארץ ישראל שאם ישרפו הזיתים והגפנים לא ימצאו יין לשתות ושמן לסוך ותחרב ארץ ישראל. רש"י שם

R. Aha b. Yaakov said: Because [their use would undermine] the settlement of the Land of Israel: He certainly agrees to the reasoning [of Rav Papa] that due to its knots it is unfit. He is adding, however, that even if the knots would not be pose a problem, they wouldn't use the [wood of the olive tree or of grape vines] because of another consideration: The settlement of the Land of Israel, for if they would burn the wood of the olive trees and grape vines there wouldn't be [sufficient] wine to drink or olive oil to anoint and the Land of Israel would be devastated. **Rashi, ibid.** .

E.

(1) אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל. אבל מגדלין בסוריא. בבא קמא פרק ז משנה ז (עט:)

One is not allowed to breed sheep and goats (lit. small domesticated animals) in Eretz Yisrael. **Bava Kama 79b**

(2) אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל - משום ישוב א"י שמבעיר את השדות וכל שדות א"י סתמן דישראל. . . . ובחוצה לארץ מותר לגדל דלא היישנין לישוב ואם יפסידו שדות אחרים ישלמנה. רש"י עט:

One is not allowed to breed sheep and goats (lit. small domesticated animals) in Eretz Yisrael: Because [their proliferation would undermine] the settlement of the Land of Israel, and they would destroy the fields for the fields, for the most part, belong to Jews. One is allowed, however, to breed them outside of the Land of Israel, as we are not concerned regarding settlement. If the animals [if not properly watched] do damage the fields of others, then the owner will be required to make restitution. **Rashi, ibid.**

F.

ואין הכל מוציאין לאתוויי מאי? לאתוויי עבד שברח מחוצה לארץ לארץ, דאמרינן ליה: זבניה הכא וזיל, משום ישיבת ארץ ישראל. כתובות קי:

What is the statement of the Mishna, "But none may be compelled to leave it," intended to include? - To include a slave who fled from outside the Land [of Israel] into the Land in which case his master is told, "Sell him here, and go," in order to [encourage] settlement in the Land of Israel. **Kesubos 110b**

G.

(1) תניא נמי הכי: הדר בפונדקי בא"י, והשוכר בית בח"ל - כל שלשים יום פטור מן המזוזה, מיכן ואילך חייב אבל השוכר בית בא"י - עושה מזוזה לאלתר, משום יישוב דא"י. מנחות מד.

So too, it was taught in a Baraitha: He who stays at an inn in the Land of Israel or who rents a house outside the Land [of Israel] is, for the first thirty days, exempt from mezuzah, thereafter he is subject to it. But he who rents a house within the Land of Israel is bound to affix a mezuzah forthwith, **in order to maintain the settlement in the Land of Israel. Menachoth 44a**

(2) משום יישוב א"י - דלאחר שקבעה שוב אינו נוטלה משם אפי' יוצא ממנו כדאמר בפ' השואל בב"מ (דף קב) הלכך בקושי יצא ממנה מפני טורח מזוזה אחרת ואפי' יוצא ממנה ישכרנה אחר מהרה כשימצאנה מזומנת במזוזה ונמצאת א"י מיושבת. רש"י שם

In order to maintain the settlement in the Land of Israel: Once a person affixes [the scroll of the Mezuzah to the door post], he is not allowed to remove it, even when he moves out, as it stated in Perek HaSho-el, Bava Metziah 102a. Consequently, the person will be reluctant to leave [that dwelling] because of the difficulty involved of acquiring yet another Mezuzah scroll. And even if he does decide to move out, [and leave the Mezuzah scroll in place,] the dwelling will be quickly rented out to someone else, as the [necessary] Mezuzah scroll is already in place. Through this, the Land of Israel will be settled. **Rashi, ibid.**

H.

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: הלוקח עיר בארץ ישראל, כופין אותו ליקח לה דרך מארבע רוחותיה, משום ישוב ארץ ישראל. בבא קמא פ:

R. Shmuel b. Nahmani said in the name of R. Yonathan: He who purchases a town in Eretz Yisrael can be compelled to purchase with it also the roads leading to it from all four sides on account of enhancing the settlement of Eretz Yisrael. **Bava Kama 80b**

I.

והורשתם את הארץ וישבתם בה כי לכם נתתי את הארץ לרשת אתה – על דעתי זו מצות עשה היא, יצוה אותם שישבו בארץ ויירשו אותה כי הוא נתנה להם, ולא ימאסו בנחלת ד'. ואלו יעלה על דעתם ללכת ולכבוש ארץ שנער או ארץ אשור וזולתן ולהתישב שם, יעברו על מצות ד'. ומה שהפליגו רבותינו (כתובות קי): במצות הישיבה בארץ ישראל ושאר לציאת ממנה, וידונו כמורדת האשה שאינה רוצה לעלות עם בעלה לארץ ישראל, וכן האיש, בכאן נצטוונו במצוה הזו, כי הכתוב הזה היא מצות עשה. ויחזיר המצוה הזו במקומות רבים, באו ורשו את הארץ (דברים א ח). אבל רש"י פירש, והורשתם את הארץ, והורשתם אותה מיושביה, אז וישבתם בה, תוכלו להתקיים בה, ואם לאו לא תוכלו להתקיים בה, ומה שפירשנו הוא העיקר: רמב"ן במדבר פרק לג פסוק נג

And you shall dispossess the inhabitants of the land, and live in it; for I have given you the land to possess it. (Numbers 33:53) In my opinion this is a positive commandment. G-d commanded [the Jewish people] to dwell in the land and take possession of it, for He has given it to them, and not to reject the inheritance [that was given to them by] G-d. If it would enter their minds to go and conquer the land of Shinar or Assyria (Iraq) or any other land and dwell in it, then they would be violating the commandment of G-d. That which our Rabbis spoke at length [in Kesubos 110b] regarding the *mitvah* of living in the land of Israel and the prohibition of leaving it, and the fact that a woman who does not want to [leave the diaspora] together with her husband and go up to live in the land of Israel is considered a *moredes* (a rebellious wife), and similarly a man [who does not want to accompany his wife to live in Israel], is all based upon the commandment which is herein stated. For this verse is actually a positive commandment and it is repeated several times. . . . **Ramban Numbers 33:53**

II. The Benefits of Living in Eretz Yisrael

A.

(1) **כי עיקר כל המצות ליושבים בארץ ד'.** ולפיכך אמרו בספרי (ראה פ), וירשתם אותה וישבתם בה ושמרתם לעשות (דברים יא:לא לב), ישיבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל המצות שבתורה. רמב"ן ויקרא פרק יח פסוק כה

The commandments [of the Torah] are essentially meant for those who live in the land of G-d (Israel). Therefore, the Sages stated in the Sifrei (Ri'ai): And you shall take possession [of the land of Israel] and dwell in it and safeguard the [commandments] in order to fulfill them (Deuteronomy 11:31,32) [This verse teaches us that] dwelling in the land of Israel is considered to be of equal weight to the [actual] fulfillment of all of the commandments of the Torah. **Ramban Leviticus 18:25**

(2) מעשה ברבי אלעזר בן שמוע ורבי יוחנן הסנדלר שהיו הולכים לנציבים אצל רבי יהודה בן בתירה ללמוד ממנו תורה והגיעו לציידן וזכרו את ארץ ישראל זקפו עיניהם וזלגו דמעותיהם וקראו בקול ובגדיהם וקראו את המקרא הזה (דברים יא:לא) וירשתם אותה וישבתם בה ושמרתם לעשות את כל החוקים האלה ואת המשפטים אמרו ישיבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל המצוות שבתורה חזרו ובאו להם לארץ ישראל. ספרי פרשת ראה פ' פ'

There was an incident with Rabbi Elazar ben Shamua and Rabbi Yochanon HaSandlar who were traveling to study Torah under Rabbi Yehudah ben Besaira [in Netzivin]. When they came to Sidon they remembered the Land of Israel. They raised up their eyes, they shed tears, and they tore their clothing and recited the verse (Deuteronomy 11:31-32), "For you shall pass over the Jordan to go in to possess the land which the L-rd your G-d gives you, and you shall possess it,

and dwell in it. And you shall take care to do all the statutes and judgments which I set before you this day.” They said: The settling in the Land of Israel is equal to all of the mitzvos of the Torah. They returned and came back to the Land of Israel. **Sifrei, Parshas Re’eih, Piska 80**

B.

(1) אמר רבי יוחנן: שלשה מנוחלי העולם הבא, אלו הן: הדר בארץ ישראל, והמגדל בניו לתלמוד תורה, והמבדיל על היין במוצאי שבתות. מאי היא – דמשייר מקידושא לאבדלתא. פסחים קיג.

Rabbi Yochanon said: Three are of those who will inherit the World to Come, viz.: he who dwells in *Eretz Yisrael*; and he who brings up his sons to the study of the Torah; and he who recites havdalah over wine at the termination of the Sabbath. Who is that? He who leaves over [wine] from kiddush for havdalah. **Peachim 113a**

(2) תני בשם רבי מאיר כל מי שהוא קבוע בארץ ישראל ואוכל חוליו בטהרה ומדבר בלשון הקודש וקורא את שמע בבוקר ובערב מובטח לו שהוא מחיי העולם הבא. תלמוד ירושלמי מסכת שבת פרק א ה"ג

It was taught in the name of Rabbi Meir: Anyone who permanently lives in *Eretz Yisrael*, eats his *Chulin* (non-sacred food) in purity, speaks *Loshon Kodesh* (the Holy Tongue), and recites *Shema* morning and night is assured that we will experience *Olam Haba* (the World to Come). **Talmud Yerushalmi Shabbos 1:3**

C.

(1) גדולי החכמים היו מנשקין על תחומי ארץ ישראל ומנשקין אבניה ומתגלגלין על עפרה, וכן הוא אומר כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו. רמב"ם הלכות מלכים פרק ה הלכה י

The greatest Sages would kiss the boundaries of *Eretz Yisrael* and would kiss its stones and would roll on its surface (lit. dirt). Similarly, it says (Psalms 102:15), “For Your servants desire its rocks and find favor with its dirt.” **Rambam, Hilchos Malachim Chapter 5 Halacha 10**

(2) אמרו חכמים כל השוכן בארץ ישראל עונותיו מחולין, שנאמר ובל יאמר שכן חליתי העם היושב בה נשוא עון, אפילו הלך בה ארבע אמות זוכה לחיי העולם הבא, וכן הקבור בה נתכפר לו, וכאילו המקום שהוא בו מזבח כפרה, שנאמר וכפר אדמתו עמו, ובפורענות הוא אומר על אדמה טמאה תמות, ואינו דומה קולטתו מחיים לקולטתו אחר מותו, ואעפ"כ גדולי החכמים היו מוליכים מתיהם לשם, צא ולמד מיעקב אבינו ויוסף הצדיק. שם הלכה יא

The Sages stated that anyone who lives in *Eretz Yisrael* is forgiven of his sins, as it says (Isaiah 33:24), “And the inhabitant shall not say, I am sick; the people who dwell there shall be forgiven their iniquity.” Even if he only walked four cubits [in *Eretz Yisrael*] he merits the World to Come. Similarly, one who is buried there is cleansed of his sins. It is as if the place in which he rests is an altar of atonements, as it says (Deuteronomy 32:43), “and the land will make expiation for his people.” Regarding punishment it is stated (Amos 7:17), “. . . and you shall die in an unclean land.” One cannot compare the effect of being received in *Eretz Yisrael* while one is alive to that of being received when one is dead. Nonetheless, the greatest Sages would transport their dead there. Go out and learn from *Yaakov Avinu* (our Patriarch) and *Yosef HaTzaddik* (the righteous). **Ibid. Halacha 11**

(3) לעולם ידור אדם בארץ ישראל אפילו בעיר שרובה עכו"ם ואל ידור בחוצה לארץ ואפילו בעיר שרובה ישראל, שכל היוצא לחוצה לארץ כאילו עובד ע"ז, שנאמר כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ד' לאמר לך עבוד אלהים אחרים, ובפורעניות הוא אומר ואל אדמת ישראל לא יבאו, כשם שאסור לצאת מהארץ לחוצה לארץ כך אסור לצאת מבבל לשאר הארצות, שנאמר בבלה יובאו ושמה יהיו. שם הלכה יב

A person should rather dwell in *Eretz Yisrael*, even if it be in a city where the majority of its inhabitants are non Jews and not dwell in *Chutz LaAretz* (outside of the Land of Israel) even if the majority of its inhabitants are Jews, for anyone who leaves *Eretz Yisrael* to go to *Chutz LaAretz* is considered as if he served idols, as it says (Samuel I Chapter 26:19), “. . . for they have driven me out this day from having a share in the inheritance of the L-rd, saying, ‘Go, serve other gods’.” Regarding punishment it is stated (Ezekiel 13:9), “. . . nor shall they enter into the land of Israel.” Just as it is forbidden to leave *Eretz Yisrael*, to go to *Chutz LaAretz*, so too is it forbidden to leave Babylon to go to other places, as it is stated (Jeremiah 27:22), “They shall be carried to Babylon, and there shall they remain until the day when I give attention to them, says the L-rd; then will I bring them, and restore them to this place.” **Ibid. Halacha 12**

III. The Three Oaths

A.

(1) וְהָיָה אִם-לֹא תִשְׁמַע בְּקוֹל ד' אֱלֹקֶיךָ לְשָׁמֵר לְעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-מִצְוֹתַי וְחֻקֹּתַי אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְךָ הַיּוֹם וּבָאוּ עֲלֶיךָ כָּל-הַקְּלָלוֹת הָאֵלֶּה וְהִשְׁיגוּךָ. . . . וְהָיָה כִּאֲשֶׁר-שָׁשׂ ד' עֲלֵיכֶם לְהִיטִיב אֶתְכֶם וְלְהַרְבּוֹת אֶתְכֶם כִּן יִשִּׁישׂ ד' עֲלֵיכֶם לְהַאֲבִיד אֶתְכֶם וְלְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם וְנִסְחַתְתֶּם מֵעַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר-אֶתָּה בָא-שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: וְהִפִּיצָךָ ד' בְּכָל-הָעַמִּים מִקְּצֵה הָאָרֶץ וְעַד-קְצֵה הָאָרֶץ וְעִבַדְתָּ שָׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא-יִדְעָתָּ אֶתָּה וְאֶבְחִיךָ עַץ וְאֶבֶן: וּבְגוֹיִם הָהֵם לֹא תִרְגִּיעַ וְלֹא יִהְיֶה מְנוּחַ לְכַף רַגְלְךָ וְנָתַן ד' לְךָ שָׁם לֵב רָגַז וְכִלְיוֹן עֵינַיִם וְדָבוּן נַפְשׁ: דברים כח:טו,סג-סה

But it shall come to pass, if you will not listen to the voice of the L-rd your G-d, to take care to do all His commandments and His statutes which I command you this day; that all these curses shall come upon you, and overtake you; . . . And it shall come to pass, that as the L-rd rejoiced over you to do you good, and to multiply you; so the L-rd will rejoice over you to destroy you, and to bring you to nothing; and you shall be plucked from the land which you go to possess. And the L-rd shall scatter you among all people, from one end of the earth to the other; and there you shall serve other gods, which neither you nor your fathers have known, of wood and stone. And among these nations shall you find no ease, neither shall the sole of your foot have rest; but the L-rd shall give you there a trembling heart, and failing of eyes, and sorrow of mind; **Deuteronomy 28:15,63-65**

(2) אמר רבי יוחנן: למה נמשלו ישראל לזית? לומר לך: מה זית אינו מוציא שמנו אלא ע"י כתיבה, אף ישראל אין חוזרין למוטב אלא ע"י יסורין. מנחות נג:

Rabbi Yochanon said: Why are the Jewish people compared to an olive? This is in order to tell you that just as an olive doesn't release its oil without pounding, so too the Jewish people will only repent (lit. reach its ideal state) through suffering. **Menachos 53b**

B.

לכדרכי יוסי ברבי חנינא, דאמר: ג' שבועות הללו למה? אחת, שלא יעלו ישראל בחומה; ואחת, שהשביע הקדוש ברוך הוא את ישראל שלא ימרדו באומות העולם; ואחת, שהשביע הקדוש ברוך

הוא את העובדי כוכבים שלא ישתעבדו בהן בישראל יותר מדאי. ורב יהודה? (שיר השירים ב') אם תעירו ואם תעוררו כתיב. ורבי זירא? מיבעי ליה לכדרבי לוי, דאמר: שש שבועות הללו למה? תלתא – הני דאמרן, אינך – שלא יגלו את הקץ, ושלא ירחקו את הקץ, ושלא יגלו הסוד לעובדי כוכבים. (שיר השירים ב') בצבאות או באילות השדה – אמר רבי אלעזר, אמר להם הקב"ה לישראל: אם אתם מקיימין את השבועה מוטב, ואם לאו – אני מתיר את בשרכם כצבאות וכאילות השדה. כתובות קיא.

That text is required for [an exposition] like that of R. Yosei son of R. Chanina who said: 'What was the purpose of those three adjurations?— One, **that Israel shall not go up [all together as if surrounded] by a wall**; the second, **that whereby the Holy One, blessed be He, adjured Israel that they shall not rebel against the nations of the world**; and the third is that whereby **the Holy One, blessed be He, adjured the idolaters that they shall not oppress Israel too much**'. And Rav Yehudah? — It is written in Scripture (Song of Songs 2:7), "That ye awaken not, nor stir up." And R. Zaira? — That text is required for [an exposition] like that of R. Levi who stated: 'What was the purpose of those six adjurations? — Three for the purposes just mentioned and the others, that [the prophets] shall not make known the end, that [the people] shall not delay [through their sins] (or press to hasten) the end, and that they shall not reveal the secret to the idolaters'. "By the gazelles, and by the hinds of the field." (Song of Songs 2:7) R. Eleazar explained: The Holy One, blessed be He, said to Israel, 'If you will keep the adjuration, well and good; but if not, I will permit your flesh [to be a prey] like [that of] the gazelles and the hinds of the field'. **Kesubos 111a**

C.

ולפי שידע שלמה ע"ה ברוח הקודש שהאומה הזאת בארץ זמן גלותה תפצר להתנועע בלא עתה הראויה ויאבדו בשביל זה ויבואו עליהם צרות, והזהיר מלעשות זה והשביע האומה על דרך משל ואמר השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות או באילות השדה אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ ואתם אחינו אהובינו קבלו עליכם שבועתו ואל תעירו את האהבה עד שתחפץ. ובורא העולם במדת רחמים יזכור אותנו ואתכם לקבץ גליות נחלתו וחבלו לחזות בנועם ד' ולבקר בהיכלו ויוציאנו מגיא הצלמות אשר הושיבנו בו. רמב"ם אגרת תימן

Since king Solomon, of blessed memory, knew, through Divine inspiration, that this nation, during the course of its exile, will desire to push aside their bonds in the land of their exile and move [back] before the correct time and be destroyed as a result and misfortunes will befall them, he admonished them from doing so and imposed upon them an oath, in an allegorical form. He said (Song of Songs 2:7), "I adjure you, O daughters of Jerusalem, by the gazelles or by the hinds of the field, that you stir not up, nor awake My love, until it please [Me on My own]." And you my beloved brethren, accept upon yourselves His oath and do no awaken the love until He so pleases. He who created the world through His attribute of Compassion, may He remember us and you to gather together His exiled inheritance and portion to behold the beauty of the L-rd, and to visit His Temple and to bring us out from the valley of death in which He placed us. **Rambam, Igeres Taiman**

D.

(1) ר' חלבו אומר ארבע שבועות יש כאן, השביע לישראל שלא ימרדו על המלכיות, ושלא ידחקו על הקץ, ושלא יגלו מסטירין שלהם לאומות העולם, ושלא יעלו חומה מן הגולה, אם כן למה מלך המשיח בא לקבץ גליותיהן של ישראל, רבי אוניא אמר ד' שבועות השביען כנגד ד' דורות שדחקו על הקץ ונכשלו, ואלו הן, אחד בימי עמרם, ואחד בימי דיניי, ואחד בימי בן כוזבא, ואחד

בימי שותלח בן אפרים, הה"ד (תהלים ע"ה) בני אפרים נושקי רומי קשת, ויש אומרים אחד בימי עמרם, ואחד בדורו של שמד, ואחד בימי בן כוזבא, ואחד בימי שותלח בן אפרים שנא' בני אפרים נושקי רומי קשת, והן היו מחשבין בשעה שנתגזרה גזרה כשדבר הקב"ה עם אברהם אבינו בין הבתרים ומשנולד יצחק התחיל, מה עשו נתקבצו ויצאו למלחמה ונפלו מהן חללים הרבה, מפני מה שלא האמינו בד' ולא בטחו בישועתו על שעברו על הקץ ועברו על השבועה, שיר השירים רבה פרשה ב ד"ה א [ז] השבעתי

Rabbi Chelbo said that there are four oaths. He imposed upon Israel an oath that they not rebel against the nations of the worlds, that they not press to hasten the end, that they not reveal their secrets to the nations of the world and they not go up [all together as if surrounded] by a wall. That being so, [that the Jews will not go up prematurely], for what purpose does the anointed king (Mashiach) need to come? To gather together the exiles of Israel. Rabbi Unia said that He imposed upon them four oaths corresponding to the four generations which pressed to hasten the end and they stumbled. They are the following: One at the time of Amram, one in the time of Dinai (a rebel against the Romans), one at the time of ben Kosiba, and one at the time of Shuthelach ben Ephraim. This is the meaning of the verse (Psalms 78:9), "The children of Ephraim, being armed, and carrying bows, turned back in the day of battle." Another version is that one was at the time of Amram, one in the time of forced conversion, one at the time of ben Kosiba, and one at the time of Shuthelach ben Ephraim. This is the meaning of the verse (Psalms 78:9), "The children of Ephraim, being armed, and carrying bows, turned back in the day of battle." The [children of Ephraim] calculated [the four hundred years] from the time of the decree, when the Holy One, blessed be He, spoke to Avraham Avinu at the covenant of the "pieces" - "besarim". Actually it began at the time of the birth of Yitzchak. What did they do? They gathered together and went out to war and lost many casualties. It was because they didn't have faith in Hashem and didn't trust in His salvation. [It was a punishment] for violating the decree of [waiting for the end] and for violating the oath. **Midrash Shir HaShirim Rabbah 2:7**

(2) כי אמר א-להים פן ינחם העם בראותם מלחמה, זו מלחמת עמלק שנא' וירד העמלקי וגו' (במדבר יד מה) . ד"א כי אמר א-להים זו מלחמת בני אפרים שנ' ובני אפרים שותלח וברד בנו והרגום אנשי גת (דברי הימים א' ז: כא) וכתוב בני אפרים נושקי רומי קשת הפכו ביום קרב וגו' (תהלים עח ט - י) מפני מה שלא שמרו ברית א-להים ובתורתו מאנו ללכת עברו על הקץ ועל השבועה. מכילתא דרבי ישמעאל בשלח - מס' דויהי בשלח פתיחתא ד"ה ויהי בשלח

For He said, "Lest the people repent when they see war . . ." The war is referring to the war of Amalek . . . Another explanation: The war is referring to the war of the children of Ephraim, as it is stated (Chronicles I 7:21), "And the sons of Ephraim: Shuthelah, and Bered his son, . . . the men of Gath who were born in that land slew [them]." And it is stated ((Psalms 78:9), "The children of Ephraim, being armed, and carrying bows, turned back in the day of battle." Why did it happen: because "they did not keep the covenant of G-d and refused to walk in His Torah" (ibid. 78:10) [which means that they violated the "end" and the oath]. **Mechilta Parshas Beshalach**

(3) הפעם השלישית; השבעתי אתכם - זה שאמרו רז"ל כי בני אפרים יצאו ממצרים קודם שהגיע הקץ וזה ענין שתחפץ ונהרגו ועליהם כתוב ויתאבל אפרים אביהם וענין בצבאות כמו שדמיהם מותרים לשפוך כך יהיו דמיכם אם תתעוררו קודם הקץ: פירוש אבן עזרא לשיר השירים ב:ג

The third time that it is written, “I adjure you,” is referring to the time that the children of Ephraim left Egypt before the appointed “end” time. This is what is meant by the phrase, “He pleases”. As a result they were killed and regarding this it is written (Chronicles I 7:22) that “Ephraim, their father, mourned them.” The meaning of the expression, “gazelles,” is that just like it is permitted to spill the blood of gazelles, so too will it be with their blood if they arouse the love before the appointed “end”. **Commentary of Ibn Ezra to Shir HaShirim 2:13**

E.

1) וכבר בארנו למעלה אצל (בראשית טו, יג) “ידוע תדע כי גר יהיה זרעך”, ידוע שאני ממשכנן, תדע שאני פורקן. ידוע שאני משעבדן, תדע שאני גואלם. ידוע שאני מפזרן, תדע שאני מכנסן (ב"ר מד, יח), כמו שהתבאר למעלה. והם הם אלו דברים שנזכרים כאן, כי כנגד 'שאני ממשכנן', והמשכון הוא תחת מי שממושכן בידו, לכך גזר שלא ימרדו באומות לצאת מתחת רשותם. וכנגד 'שאני משעבדם', גזר שלא יהיו האומות משעבדים בהם יותר מדאי. ואם לא כן, לא היה קיום אל הגלות שגזר השם יתברך עליהם, כי די בעצם הגלות אף שאינו יוצא מסדר העולם, ולכך לא יוסיפו עליהם בשעבוד. וכנגד 'שאני מפזרן' גזר עליהן שלא יעלו בחומה, שזהו קבוץ גליות, והוא בטול הפיזור. וכנגד אלו ג' יש כאן ג' שבועות; כי שלא יתגברו ישראל ויצאו מרשותם – השביעם שלא ימרדו באומות. נגד השני – שלא יתגברו האומות לגמרי עליהם, השביעם שלא ישתעבדו בהם יותר מדאי. נגד הג' – שיפרדו זה מזה, השביעם שלא יעלו בחומה. . . . ומה שאמרו רבנן השביעם בדורו של שמד, . . . רוצה לומר אף אם יהיו רוצים להמית אותם בעינוי קשה, לא יהיו יוצאים ולא יהיו משנים בזה. ס' נצח ישראל כד למהר"ל מפראג

We have already explained above the [Midrashic explanation of the] verse (Genesis 15:13), “Know for a certainty that your seed shall be a stranger [in a land that is not theirs, and shall serve them; and they shall afflict them four hundred years]” that the term, “know,” means that I will take them as a pledge, “certainly [know]” means that I will redeem them; [alternately] “know,” means that I will subjugate them, “certainly [know]” means that I will save them; [also] “know,” means that I will disperse them, “certainly [know]” means that I will assemble them. (Midrash Beraishis Rabbah 44:18) These are actually the ideas expressed here. Corresponding to “I will take them as a pledge,” as a pledge is under the control of he who holds the pledge, He decreed that they not rebel against the nations to leave their domain. Corresponding to “I will subjugate them,” He decreed that the nations not subjugate them excessively. For if that would not be so, the exile (golus) which the Holy One, blessed be He, decreed couldn't continue on. For it is sufficient that they suffer exile, even if it not be extraordinary. Therefore the [nations] shouldn't increase their subjugation. Corresponding to, “I will scatter them,” He decreed that they shouldn't rise up in a “wall”, which is the ingathering of the exile and a cessation of the dispersion. Corresponding to these three are the three oaths, i.e. in order that they shouldn't overpower their enemies and leave their domain, He made them swear that they not rebel. Corresponding to the second concern, i.e. that the nations shouldn't totally overwhelm them, He imposed an oath upon them that they not excessively subjugate them. Corresponding to the third concern that they (not) separate one from the other did He impose an oath that they not come up as a wall. . . . And that which our Rabbis said that they imposed an oath in the generation of the forced conversion . . . it means that even if they want to kill them through terrible tortures, they should not leave nor rebel. **Maharal of Prague, Sefer Netzach Yisrael Chapter 24**

2) שלא יעלו בחומה: יחד ביד חזקה. רש"י שם

You shouldn't rise up as a wall: together with a mighty hand. **Rashi, ibid.**

F.

הרי גודל האזהרה שלא ימרדו במלכות א"ה, עד שיהיה ח"ו בשרם הפקר כצבאות וכאילות השדה. ואין ספק כי טעם דבר זה, שאחר שהנה גזירת השם יתברך שיהיו ישראל תחת האומות לא יבטלו גזירת השם יתברך בכח שהיה זה נגד הגזירה, כי אם שיתפללו על מלכות של ישראל שתחזור כמו שתקנו כברכה את צמח דוד וברכת ולירושלים עירך וכו'. ס' באר הגולה באר ז' למהר"ל מפראג

Behold how great the admonition against rebellion against the non-Jewish government, to the extent that their flesh will be prey like that of the gazelles and the hinds of the field, if they violate it. There is no doubt that the reason is that since there is a decree from Hashem that the Jews be under the domain of the nations, they should not attempt to annul the decree of the Blessed One by force, for that is against the decree. Rather, they should pray for the restoration of the government of Israel, as they have instituted the benedictions of "Es Tzemach David" and the benediction, "V'Lirushalayim Ircha etc." **Sefer Baer HaGolah, Baer 7, Maharal of Prague**

G..

דע כי אין רע יורד מלחמה לאומה ישראלית כי בנים הם לד', ואף שחרה אף ד' בהם בחורבנות מהמקדשות וחורבן ישראל וגליותם בין האומות, הכל הוא לטובתם, וכאשר ייסר איש את בנו ד' מייסרנו, והכל לטובתנו להזדכך בכור האומות להתם חטאת ופשע, להיות זך בלי שמרים בלי סיג, רק אור בהיר לעתיד. כי היסורין ממרקין וגם מביאים לידי תשובה, כמו שנפרש בפרשיות שהן בין המצרים. ואז יקויים ארוממך ד' כי דליתני. ולו שני פירושים, לשון דלות ולשון התרוממות, כי הדלות שהם הצרות הם סיבות ההתרוממות, וגורמות להיות יתרון אור ממה שהיה. ויתרון אור הזה יבא מהחשך, כי במחשכים הושיבנו כדי שיצא אור גדול מהחשך. וכמו דם המתהפך לחלב שהוא לבן, כן ויהפוך ד' את הקללה לברכה, כי הקללה עצמה נתהפך לברכה. וחורבן בית המקדש היא בניינו, כי חורבן בית המקדש גורם להיות תם עונך בת ציון, ואז יבנה בית המקדש הגדול שהוא בנין בית עולמים הנצחיים. ס' שני לוחות הברית מר' ישעיה הלוי הורוויץ, פרשת בלק תורה אור

You should know that no evil descends from above to the nation of Israel, for they are G-d's children. Even when G-d displays His anger towards them, as in the destruction of the Temples and the destruction of Israel and their dispersal amongst the nations, everything is for their ultimate good. It is similar to when a father disciplines his son, so does G-d discipline us. Everything is for our benefit, to purify us through the crucible of the nations to expunge our sins and rebellions, to become pure without dregs or dross, to be transformed into a clear light. For the suffering cleanses the sins and brings a person to repentance. . . . The destruction of the Temple will turn out to be its ultimate building, for the destruction of the Temple caused you to be free of sin, O daughter of Zion. And then the great Temple will be built and will last forever. **Sefer Shnei Luchos HaBris, Rav Yeshaya HaLevi Hurvitz**

IV. Under Which Circumstances Is Settlement Permissible?

A.

חופש כל חדרי בטן יודע הנסתרות הוא יודע היות כוננתו להתקדש בקדושת אדמת ישראל לעלות שם באימה לא בחומה. הגביר עלינו חסדו, באנו אל הארץ בצדקתו. הקדמה לספר כפתור ופרח לר' אשתורי (יצחק בן משה) הפרחי

He who searches all of the inner compartments of the person, knows the [true] secrets. He knows that our intention was to become sanctified with the sanctification of the Land of Israel and to **go up there with trepidation and not as a wall**. His kindness has overwhelmed us and we came to the land as part of His philanthropy. **Preface to Caftor VaPherach, R. Eshtori HaParchi**

B.

אמנם מצוה זו אינה מצוה כוללת לכל ישראל בגלות החל הזה אבל היא נמנעת כלל כש"ל בגמרא כתובות פרק האחרון שהיא מכלל שבועות שהשביע הקדוש ב"ה את ישראל לא ימהרו את הקץ ושלא יעלו בחומה וצא וראה בני אפרים מה קרה להם שמהרו את הקץ. תשובת רשב"ש ב

This mitzvah, however, is not all inclusive for all those of Israel who experience the exile of our nation. It is not at all allowed [for the community,] as is stated in the gemora Kesubos in the last chapter (111a), as it is part of the oaths that the Holy One, blessed be He, placed upon Israel that they not hurry up the appointed end and they not rise up as a wall. Go see what occurred to the children of Ephraim and what happened to them when they wanted to hasten the appointed "end". **Teshuvos Rashbash (Rav Shlomo ben Shimon Duran- 1400-1467) #2**

C.

אין ספק שהעליה לארץ ישראל מצוה היא. ורו"ל אמרו בפ' שני דייני גזירות (ק:), שהדר בחוצה לארץ כו'. וכן אמרו שם: כל המהלך ד' אמות בארץ ישראל, מובטח לו שהוא בן העה"ב. ומה שהיה אומר הנביא לבני הגלות: בנו בתים וכו', זה היה מפני הגלות שנגזר עליהם, ומי שהגלם לא היה מניחם לשוב, עד שעלו ברשות כורש. וגם עתה, אחת משלש שבועות שהשביע הקב"ה לישראל שלא יעלו בחומה. וכן אין לומר שאין העליה מצוה, כי אם הישיבה, שהרי העולה על דעת להתישב נקרא עוסק במצו'. . . . שו"ת הריב"ש סימן קא

There is no doubt that going up to Eretz Yisrael is a mitzvah. Our sages, of blessed memory, said in *Perek Shnei Diyanai Gezairos* (Kesubos 110b) that he who lives outside of *Eretz Yisrael* etc. and they said there that he who walks four cubits in *Eretz Yisrael* is assured that he is entitled to *Olam Haba*. The reason that the prophet said to the exiles: Build homes etc. was because of the exile that was decreed upon them and those that exiled them did not let them return, until they did so **under the sanction of Cyrus**. Even today, one of the three oaths that the Holy One, blessed be He, imposed upon Israel was that they not rise up like a wall. Similarly, one cannot make the argument that going up (aliyah) per se is not a mitzvah but rather settling there is the mitzvah, for one who goes up there with the intention of settling there is considered one who is involved in the performance of a mitzvah. **Teshuvos Rivash (Rav Yitzchak ben Sheshes-1326-1407) #101**

D.

שלא יעלו ישראל בחומה כו' ר"ל ודאי דרשות לכל אחד מישראל לעלות לא"י אלא שלא יעלו ביחד ביד חזקה ולבנות להם חומות ירושלים ונחמיה שאמר ונבנה חומת העיר ולא נהיה . . . ברשות המלך היה . . . פירוש המהרש"א לכתובות קי"א חידושי אגדות

"That Israel shall not go up [all together as if surrounded] by a wall" (Kesubos 111a) This means that [although] everyone of Israel is certainly allowed to go up to *Eretz Yisrael*, they should not go up in unison by force **to build the walls** of Jerusalem. Nechemiah (Nehemiah 2:17) who said, "Come, and let us build up the wall of Jerusalem, that we no longer should suffer insult," **did so with the permission of the king** . . . **Commentary of Maharsha ibid.**

E.

. . . . ופירש שם (מגילה יב.) הרשב"א ז"ל הובא בס' עין יעקב . . . דבאמת כוונת הקב"ה היה שיגאלו כולם ע"י מלך המשיח כשיהיה הזמן והך גאולה דכורש לא היו גאולה כלל כ"א אותן שעלו ברשיון ועדיין היו כפופים ג"כ ומתוך כך יש לי ללמד זכות על אותן שלא עלו עם עזרא שעדיין לא הגיע הזמן והא דאמר ר"ל בפ"ק דיומא א"ל קא סניניא לכו שלא עליתם כולכם בימי עזרא לאו

מימרא פסיקא היא ואגדות חלוקות הן . . . ודאי דקרא דהשבעתי אתכם איירי נמי בזמן הזה דלא קרינן עד שתחפץ אלא כשיהיה פקידה גמורה לעתיד שאז ישובו הכלי שרת מבבל וישראל ישובו לאדמתן כן נ"ל נכון. ס' פני יהושע לכתובות קי"א.

The Rashba (Megilla 12a), quoted in the Sefer Ein Yaakov . . . [writes] that it was the intention of the Holy One, blessed be He, that all of them would be redeemed through the anointed king (Moshiach) at the proper time. The redemption of Cyrus (Koraish) was not a redemption at all. It merely enabled those who [wanted] to go up. They were still subordinate [to the Persians]. This fact allows me to find justification for those who didn't go up to *Eretz Yisrael* together with Ezra, for the time hadn't yet arrived. That which Resh Lakish stated in the first chapter of Yoma (9b), "G-d hates you because you [Babylonians] didn't go up at the time of Ezra," is not universally held and is a matter of controversy. . . . The verse, "I adjure you . . ." applies in our time, for it is not considered a fulfillment of, "until it pleases [G-d]," unless there is a complete [Divine] remembrance. Then the vessels of the Temple will return from Babylon and Israel will return to their land. This is what seems to me to be correct. **Sefer P'nai Yehoshua to Kesubos 111a**

F.

אם כן למה מלך המשיח בא לקבץ גליותיהן של ישראל (מדרש שיר השירים רבה ב:ז) פ' שזהו ענין של מלך משיח לעלות כל ישראל יחד מהגלות ואם חלילה יעשו מעצמם כך יפסידו גאולת משיח. פירוש המרז"ו שם

That being the case, [that the Jews will not go up prematurely], for what purpose does the anointed king (Mashiach) need to come? To gather together the exiles of Israel. This means that the function of the anointed king (Moshiach) is to gather all of Israel from the exile (golus). If, G-d forbid, they do it on their own, they will forfeit the redemption of Moshiach. **Commentary of Maharzu to Midrash Shir HaShirim 2:7**

V. Was the Zionist Movement a Violation of the Oaths?

A.

שאלה. בדבר אשר מקרוב נתרבו קוני אדמה בא"י אשר במשך איזה שנים יוכלו להתפרנס ממנה כשר הדבר למיעבד הכי ומחויבין אנו לעשות כן. או לא: א) תשובה. הנה בדין ישיבת א"י בזמן הזה אם היא מצוה כבר האריכו בזה ראשונים ואחרונים והעלו שהיא מצוה. . . . והמגלת אסתר כתב שטעם הרמב"ם שלא מנאה משום שאינה נוהגת בזמן הגלות. והא דספרי כתב ליישב שבכו מפני שלא הי' יכולין לקיים המצוה בזמן הגלות. והנה הדבר ברור שבעל מגלת אסתר לא ראה הספרי בעצמו רק מה שהביא הרמב"ן כי בספרי פ' ראה המעשה הזאת ושם מפורש בזה"ל וחזרו ובאו למקומם אמרו ישיבת א"י שקולה ככל המצוות. ועוד שם בספרי שהלכו ח"ל ללמוד תורה בנציבים אצל ריב"ב וכשזכרו א"י חזרו. ומסיים כדלעיל. הנה שהמצוה בזה"ז. וע"כ חזרו אפי' מת"ת לקיים ישיבת א"י ששקולה ככל המצוות: . . . אשר ע"כ נראה דודאי עיקר מצות ישיבת א"י בזמן שיש שלו' שישראל ראויין לארץ. אבל בזמן הגלות דכתיב בתורה וישליכם אל ארץ אחרת איך יהי' מצוה. . . . והרי בעת שחטאו במרגלים כשרצו אח"כ לילך אמר להם משה למה זה אתם עוברים את פי ד'. האומנם כי י"ל כי אז עלו לכבוש הארץ בע"כ של אומות והוא כעין השבועה שלא יעלו בחומה: . . . והנה לפי"מ שבארנו דקרא דהשבעתי קאי על כל הארצות [וכל הגליות] יש ליתן טוב טעם על כל הגדולים שלא עלו לא"י. והחבר הודה למלך כוזר ואמר הובשתני מלך כוזר. ובאמת לכאורה הוא שאלה גדולה איך עברו כולם מ"ע. ולפמ"ש י"ל דכיון דהשבועה היא על כל הארצות. אלא דיחידים מותרין לעלות ואין השבועה רק שלא יעלו כולם ביחד. מ"מ א"א שיהי' חיוב על יחידים לעלות.

דא"כ שוב יהי חיוב על כל ישראל על כל יחיד ויחיד בפ"ע וזה א"א דהכל ביחד היינו בחומה דאסור. ואם ילכו יענשו בסילוק השגחה כנ"ל. וא"ת שילכו זה אח"ז. מי יקדים ומי יאחר. ובכל אחד נאמר זריזין מקדימין. נמצא שעולין הכל ביחד ע"כ אין חיוב על שום יחיד. . . . איברא דכל זה הוא רק כשאין לו רשות מהממשלה לעלות. אבל אם השיג רשות לעלות ולהתיישב שמה שוב מחויב לעלות דמעתי ליכא הטעם דכל דליתא בציבור ליתא ביחיד שאם יותן רשות לכל ישראל לעלות לא יחשב שעולין בחומה. כי בחומה פרש"י ביד חזקה. גם י"ל כי אם יותן רשות לכולם יחשב פקודה. אף דבאופן זה היינו בלא פקודה ליתא בציבור. מ"מ י"ל בזה. שנקרא איתא בציבור. אך זה ברור שאין חיוב לעלות אפי' ברשות רק להתיישב שמה בתוך קיבוץ אנשים מישראל הכשרים. כי באם לאו יצא ח"ו שכרו בהפסדו. כי קיבוץ אנשים כשרים הוא תועלת גדול לקיום כל המצות בכלל וביחוד למצות התלויות בארץ כמובן. . . . (א) קיצור דברים הנ"ל. עיקר מצות ישיבת א"י היא בהיות לו פרנסה מריוח א"י אבל אם נשלח לו מעות מחו"ל במתנה מאנשי חו"ל לענ"ד אין זה עיקר מצות ישיבת א"י בשלימות ומ"מ הוא מקיים מצות ישיבת א"י: (ב) וכשאני לעצמי הי' נ"ל כי אין מצות ישיבת א"י רק באיש צדיק שאם הי' כל ישראל כמותו הי' נגאלים, או כשהאיש צדיק אף אם האשה אינה צדיקת מאחר שהיא טפילה לו. וכיוצא בזה י"ל בשרבו איש צדיק והוא כייף לי' וסר למשמעתו דאז א"י קולטתו אגב רבו, או בשעכ"פ ספק לו אם איש צדיק הוא אבל אם שלש אלה לא יעשה יציאתו מח"ל לא"י חנם אין כוסף ונחת רוח ביציאתו: שו"ת אבני נזר חלק יו"ד סימן תנד

Question: Regarding the fact that there has been an increase of those who have purchased land in *Eretz Yisrael*, which, after a period of years, will be able to provide them with a livelihood, is it proper to do so or are we [even] required to do so? **Answer:** Behold regarding the question if, at present, there is a *mitzva* to live in *Eretz Yisrael*, the early and later authorities have already discussed this at length and have concluded that there is a *mitzva*. . . . The Sefer Megilas Esther wrote that the reason that the Rambam did not count living in *Eretz Yisrael* as a *mitzva* is because it is not in effect during the period of exile (*galus*). He resolved the *Sifrei* [which indicates that it is in effect presently,] by stating that the reason that they cried is because they couldn't fulfill the *mitzva* during the period of exile. It is evident that the author of the Megilas Esther did not actually see the *Sifrei*, only that which was quoted by Ramban, for the *Sifrei* is in Parshas R'ei and there it explicitly states: [Thereupon,] they returned and came back to their original place. They said, "Dwelling in the Land of Israel is equivalent to all of the Mitzvos of the Torah." In addition it is stated in the *Sifrei*, "[There was another incident, this time involving Rabbi Elazar ben Shemoa and Rabbi Yochanon HaSandler,] who were traveling towards Netzivin to study Torah under Rabbi Yehudah ben Besaira. [When they reached Sidon,] they remembered *Eretz Yisrael*. [They lifted up their eyes, shed their tears, rent their garments, and quoted the verse (Deut. 12:29), 'When the L-rd your G-d shall cut off the nations from before you, where you go to dispossess them, and live in their land.' Thereupon,] they returned [and came back to their original place]." Behold there is presently a *mitzva*. As a result they went back, even at the cost of studying Torah, in order to fulfill the *mitzva* of settling in *Eretz Yisrael* which is equal to all of the *mitzvos*. . . . Therefore, it seems that the essential *mitzva* is at the time of peace when Israel was fit for the land. In the time of *Galus*, however, which the Torah describes with the words, "And He cast them to another land," how can there be a *mitzva*? . . . Behold at the time that they sinned with the spies and they subsequently wanted to go [conquer the land,] Moshe told them, "Why are you violating the word of G-d?" One can argue, however, that at that time they wanted to conquer the land of the nations by force, which is akin to the oath that they not go up in a wall. . . . Behold, according to what we explained, the verse, "I adjure you," is referring to all of the lands [and all the exiles] one can offer a satisfying answer why all the greats [of the generations] did not go up to *Eretz Yisrael*. The sage agreed with the king of the Khazars and said, "King of the Khazars, you have embarrassed me!" (Sefer Cuzari 2:24) The

truth is that, on the surface, it seems to be a difficult question. How could they all violate a positive commandment? According to what I wrote, [however,] one could say that since the oaths apply to all the lands, and only individuals are allowed to go up, since the oath was that all of them cannot go up, there can't be an obligation on [even] individuals to go up. For if that was so, there would be an obligation on every individual to go up, and that is impossible to fulfill because we would go up as a wall which is forbidden. And if they go they will be punished with the loss of Divine Providence, as we previously wrote. If you respond that it is still possible to fulfill the *mitzva* [and not go up as a wall] if they come up individually one after the other. That is impossible to demand! Who is going to go first and who last? Every individual is guided by the principle: *zrizim makdimin l'mitzvos* (the zealous rise early [to perform] *mitzvos*)! Inevitably they will all go up together and therefore there is no obligation even on the individual. . . . However all of this is applicable as long as they don't have permission from the government to go up. But **if they do receive permission to go up and settle there, at that point they are required to go up, for then we cannot apply the reasoning that anything that cannot be required of the community cannot be required of the individual. If permission is given to all of Israel to come up it is not considered to be "going up as a wall." For Rashi explains that "as a wall" implies that they are going up by force.** In addition one can argue that if permission is given to all of them, it would be considered a "Divine remembrance". Even though there is no *mitzva* for the community to go up without "Divine remembrance", one could say that under these circumstances there is a *mitzva* upon the community. One thing is clear, however. There is no requirement to go up, even with permission, unless one lives amongst upstanding Jews. For if not, G-d forbid, all the benefit is outweighed by the loss, as a community of upright Jews is of great benefit to fulfill *mitzvos* in general and the *mitzvos* attached to *Eretz Yisrael* in particular, as is self evident. . . . In summary, the essential *mitzva* of dwelling in *Eretz Yisrael* is if one is self sufficient and makes a good living. If one can only survive through gifts from *Chutz L'Aretz*, it would seem to me, in my humble opinion, not to be the ideal fulfillment of the *mitzva*. Nonetheless this is also a fulfillment of the *mitzva*. Second of all, it seems to me that the *mitzva* of settling the land only applies to a *tzaddik* of such merit that if all of Jewry would be like him we would be redeemed. Even if the husband is a *tzaddik* and the wife is not a *tzaddekis*, [the *mitzva* would apply to her also] since she is subservient to him. Similarly, if one's *Rebbi* is a *tzaddik* and he is subservient to him and listens to his directives, then *Eretz Yisrael* will take him in as part of the entourage of the *Rebbi*. At least if there is a doubt if he is a *tzaddik*, this may apply. If, however, none of these three things apply, he should not go from *Chutz L'Aretz* to *Eretz Yisrael*, since there is no desire or pleasure, [on Hashem's part] for such a departure.

Teshuvos Avnei Nezer Yoreh Deah 454

B.

בשעת הצהרת בלפור ראה הח"ח איתערותא דלעילא ודיבר אז דברי האור החיים (לעיל) אבל אמר כי מתירא הוא שהחופשים לא יקלקלו ח"ו. והיה אומר כי הרבה פעמים היה כבר עת רצון אבל הדורות קלקלו. בספר חפץ חיים על התורה קא.

At the time of the announcement of the Balfour Declaration, the Chofetz Chaim saw it to be a Divine awakening and quoted the words of the Ohr HaChaim [in Parshas Balak]. He said, however, that he is afraid that the secularists will ruin it, G-d forbid. He used to say that often in the past there was a time of Divine favor, but the generations ruined it. **Sefer Chofetz Chaim Al HaTorah p. 101**

C.

בשנת תרפ"ו רב יוסף חיים זאננפעלד שאל את ר' יצחק ברוריר "איפא הגולה התורתית? וכי היא אינה רואה כאן אצבע אלקים? מפני חטאינו . . ." ר' מאיר שמחה כתב באגרת "אמנם כעת הסבה ההשגחה אשר באספת הממלכות הנוראות שבסאן רימו ניתן צו אשר א"י תהיה לעם ישראל. וכיון שסר פחד השבועות וברשיון המלכים קמה מצות ישוב א"י ששקולה כנגד כל המצוות למקומה. ומצוה על איש לסייע בכל יכלתו לקיים מצוה זו. – כי זה תלוי תהופעת אור אלקי, לראות אשר כל הענינים הכלליים והקנינים הצבוריים יהיו על טהרת הקודש והצניעות, כמו שעשו אנשי כנסת הגדולה. "איש על החומה" ג:שנא

In the year 5686 (1926), Rav Yosef Chaim Sonnenfeld asked R. Yitzchak Breuer, "Where are the Torah true members of the Diaspora? Don't they see here the finger of G-d? It is only because of our sins . . ." Rabbi Meir Simcha [of Dvinsk, the author of Ohr Sameach] wrote in a letter, "At this time, in truth, Divine Providence caused the League of Nations at San Remo to issue a declaration that *Eretz Yisrael* should be for the people of Israel. And since the fear of the oaths [is no longer a factor] and it is being done with the permission of the rulers of the governments, the mitzva of settling in Eretz Yisrael, which is equivalent to all of the mitzvas, is now again in force. There is a mitzva on everyone to aid, with all his power, the fulfillment of this mitzva. For in order to ensure the shining of the Divine light, we must see that all of the communal endeavors and the acquisition of property be done with holy purity and modesty, as was done by the Men of the Great Assembly. **Sefer Ish Al HaChoma Vol. 3 p. 351**